

Sylte, A. L. & Jahanlu, D. (2017). Profesjonsrettet lærerutdanning for yrkesfag - dagens undervisning og opplevelse av relevans. *Scandinavian Journal of Vocations in development*
<http://dx.doi.org/10.7577/sjvd.2010>

Fagfellevurdert artikkel
(Peer reviewed article)

Profesjonsrettet lærerutdanning for yrkesfag - dagens undervisning og opplevelse av relevans

Forfattere:

Ann Lisa Sylte¹ & David Jahanlu²

¹Høgskolen i Oslo og Akershus, Fakultet for Lærerutdanning

²Høgskolen i Oslo og Akershus, Fakultet for Helsefag

Nøkkelord: Profesjonsretting, relevans, yrkesfaglærer, innhold, undervisningsmetoder.

Abstrakt

En av de viktigste utfordringene i å forebygge høyt drop-out i skolen er "relevans i utdanningen". Mangelen på sammenheng mellom teori og praksis, kan føre til økende frafall i både yrkesfag- og profesjonsutdanninger, som eksempel lærerutdanning. Denne studien hadde som mål å undersøke opplevd relevans av innhold og undervisningsmetoder i dagens yrkesfaglærerutdanning. En kvantitativ undersøkelse ble gjennomført ved yrkesfaglærerutdanningen, Høgskolen i Oslo og Akershus i Norge. Resultatene viser at relevans av innhold og undervisningsmetoder kan oppleves, når teorien er basert på yrkesoppgaven og det er nær sammenheng mellom teori og praksis. Likedan når det er variasjoner i bruk av undervisningsmetoder tilpasset studenters læreforutsetninger. Dermed kan fokus på relevant innhold og undervisning hjelpe fremtidige lærere til å redusere nivået av frafall i videregående skoler.

Nøkkelord: Profesjonsretting, relevans, yrkesfaglærer, innhold, undervisningsmetoder.

Abstract

One of the key issues in preventing high school drop-outs is “relevance in education”. The lack of coherence between theory and practice, could lead to increasing drop-outs in both vocational and professional programs, such as teacher-training. This study aimed to investigate the relevance between the perceived content of the curriculum and teaching methods in today’s vocational teacher training programs. A quantitative survey was conducted at the vocational teacher study program, Oslo and Akershus University College in Norway. The results show that the relevance between contents and teaching methods might be perceived, when theory is based on vocational task, and when theory and practice, are related. Likewise, when there are variations in the use of teaching methods appropriate to students' learning assumptions. Therefore, the focus on relevance in training and contents might help the future teachers to reduce the level of dropouts in high schools.

Key words: Professional oriented, relevance, vocational teacher, content, teaching methods.

Introduksjon

Etterspørsel etter personer med yrkesfaglig utdanning øker – særlig innen elektro, industriell produksjon, bygg og anleggsteknikk, samt helse og oppvekstfag (SSB, 2013). Ikke bare i Europa, men også i Norge har fag- og yrkesopplæring kommet på den politiske dagsorden. En felles utfordring Europa møter er å dekke behovet for nye fagarbeidere i en virkelighet med lav søkning, frafall og lav status for yrkesfagene (SSB, 2013). Nær halvparten av elevene ved yrkesfaglig opplæring fullfører ikke. Statistikk for andel elever som har fullført videregående opplæring i løpet av fem år fra 2008 – 2013, er 57 prosent ved yrkesfaglig utdanningsprogram (SSB, 2014a). Også i høyere utdanning er relevans og frafall en stor utfordring. Statistikk for 2012/2013 viser at blant studenter som startet høyere utdanning, hadde 42 prosent ikke fullført noen grad i løpet av ti år (SSB, 2014b). Frafall i utdanning kan gi alvorlige konsekvenser for den som faller ifra og samfunnet for øvrig.

En sterk sammenheng mellom teori og praksis er nødvendig dersom yrkes- og profesjonsutdannelsen skal være relevant (St.meld.11 2008 – 2009, s. 53). Forskning viser at det ikke alltid er tilfelle (Goth et al., 2014; Hiim, 2013; Molander og Terum, 2008; Smeby, 2008; NOKUT, 2006). Siden yrkesfaglærerutdanning leder til yrkesfaglærer er det viktig å se nærmere relevansproblematikken som er en av flere viktige årsaker til frafallsproblematikken i yrkesfag. Som et ledd i å forebygge frafallsproblematikken i yrkesopplæringen i videregående skole var det interessant å løfte blikket og undersøke hva som oppleves som relevant innhold (teori) og hvilke undervisningsmetoder som oppleves relevant ved profesjonsutdanningen for yrkesfaglærere (Dahlback et al., 2011); Hiim, 2013; Sylte, 2015). Kjennetegn på relevant innhold og undervisningsmetoder ved yrkesfaglærerutdanningen (YFL) kan bidra til å bevisstgjøre YFL-studentene på hvordan yrkes- og profesjonsretting kan være en vei for å forebygge og indirekte redusere frafall i videregående skole.

YFL er en treårig Bachelorutdanning som dekker åtte yrkesprogramfagområder i Norge er sentralisert ved Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) i Norge, mens det finnes noen få andre utdanningsinstitusjoner som tilbyr yrkesfaglærerutdanning i enkelte programområder. Derfor var det interessant å undersøke dette relevansfenomenet gjennom en kvantitativ survey ved YFL/ HiOA.

Målet med studien var å se på sammenheng mellom opplevd relevans av innhold og undervisningsmetoder i profesjonskvalifiseringen til yrkesfaglærer. Basert på målet belyser den overordnede problemstillingen hva som kjennetegner relevant innhold og undervisningsmetoder ved YFL, sett fra studentperspektivet. For å belyse opplevd relevans i profesjonskvalifiseringen så vi nærmere på relevans knyttet til kompetanseutvikling:

- i hvilken grad studentene opplever at det teoretiske innholdet som vektlegges i studiet er relevant for å bli en kompetent yrkesfaglærer
- i hvilken grad studentene opplever relevans av variasjon ved bruk av ulike undervisningsmetoder/ arbeidsmåter i undervisningen
- i hvilken grad studentene opplever at undervisningsmetodene/ praksisopplæringen er relevant for fremtidig profesjon som yrkesfaglærer

Først defineres nøkkelord og begreper. Etter det presenteres tidligere forskning basert på et strategisk litteratursøk og relevant teori. Videre kommer metodekapittelet med presentasjon av resultatene før drøfting og konklusjon.

Tidligere forskning.

For å belyse problemet med manglende relevans i yrkes- og profesjonsutdanninger har vi valgt forskning som belyser problemet og som peker mot hva som kan fremme relevans. Evaluering av norsk lærerutdanning peker på manglende sammenheng og svak praksis relevans (NOKUT, 2006). Mens søk på forskning innen yrkesfaglærerutdanning ga ikke andre funn enn forskning fra en deltids videreutdanning for lærere i yrkesfaglig studieprogram. Her uttrykte studentene at lærerutdannerne i både restaurant og matfag og teknologiske fag hadde presentert innhold som ikke var tilpasset studentenes læreforutsetninger og at studentenes praksiserfaringer heller ikke ble vektlagt i emnene (Postholm & Rokkones, 2013). Dette kan indikere at både innhold og undervisningsmetoder hadde lav relevans og dermed manglende sammenheng mellom teori og praksis. Mens studiebarometeret for 2015 stiller også spørsmål om relevans. Spørsmål om YFL er relevant for aktuelle yrkesområder, ga skår på 4,3 hvor 5 er svært tilfreds. Likedan om YFL gir kunnskap som er viktig for arbeidslivet (yrkesfaglærer), ga skår på 4,2 (NOKUT, 2016). Det indikerer at YFL oppleves relevant. Derfor var det interessant å se på hvilke didaktiske kjennetegn målt som opplevelse av relevant innhold og

arbeidsmåter/ undervisningsmetoder, som utpeker seg som sentral for at YFL oppleves relevant, i denne forskningen.

Nordisk forskning (Niemi & Rosvall, 2013) viser at skille mellom praksis og teori gir verken mening eller oppleves nyttig for elevers yrkesfagutdanning. Forskningen viser også at sammenheng mellom teoretisk kunnskap og praksis er trolig en viktig faktor for yrkesfagelevenes muligheter til jobb i fremtiden, sett fra arbeidsmarkedets behov. Forskerne poengterte at det er særs viktig å utfordre reproduksjonen av sosiale posisjoner basert på et slikt skille mellom teori og praksis. Norsk lærerutdanningsforskning viser at også mange av studentene har opplevd svak sammenheng i utdanningen – både mellom fagene i utdanningen og mellom utdanningen (innhold og undervisningsmetoder) og praksisfeltet (Heggen, 2010; Smeby, 2010). Mens annen forskning peker på viktigheten av studenters opplevelse av koherens. Begrepet koherens ble sett på som et uttrykk for relevans og målt gjennom: sammenheng mellom teori-praksis, lærer-student interaksjon, samhandling og veiledning, samt studentinteraksjon, i lærer-, sykepleie- og sosialarbeiderutdanninger (Heggen & Terum, 2013). Sammenheng i utdanningen hadde også fokus i et nasjonalt forskningsprosjekt (PIL), hvor styrking av lærerutdanningens relasjon til praksisfeltet gjennom utvikling av trepartssamtalen var sentral (Gloppen, 2013).

Profesjonsretting og relevans.

Begrepet *profesjonsretting* handler om å legge til rette for at utdanningsinnholdet og arbeidsmåtene som helhet er basert på kjerneoppgaver i yrket og yrkesutøvelsen (Hiim, 2013; Sylte, 2016). Det innebærer å utvikle teori som er relatert til praksis og yrkesoppgavene, slik at teorien er relevant for yrkesutøvelsen og samfunnsmandatet. Mens det er selve utdanningsinnholdet og undervisningen som ofte ikke oppleves relevant for studenten - noe som indirekte kan være en medvirkende årsak til frafall (Dahlback et al., 2011; Hiim, 2015a; Sylte, 2015). Profesjonsretting vil si at begreper og begrepsstrukturer i utdanning og læring er sentrert rundt kjerneoppgavene i yrkene og yrkesutøvelsen. Profesjonsretting eller yrkesforankring av utdanningsinnholdet kan anses som en forutsetning for relevant profesjonsutdanning (Hiim, 2013, 2015b; Sylte, 2016). *Relevant* lærerutdanning handler om at studentenes faglige kompetanse knyttes til det å undervise. Det vil si å profesjonsrette utdanningen gjennom tett: «(..) kobling mellom teori og praksis og mellom fag, fagdidaktikk, pedagogikk og FoU-prosjekter» (St.meld.11 (2008 – 2009, s. 53). Innholdet (teorien) i profesjonsutdanningene begrunnes først og fremst i relevansen den har for yrkesutøvelsen

(Smeby, 2008). Selv om utdanningens relevans vil kunne oppleves forskjellig avhengig av perspektiv for studenter i utdanningsløpet og jobb etter fullført utdanning og samfunnet forøvrig, avgrenses det her til relevans for profesjonskvalifiseringen. Vi ser her på relevans knyttet til studentenes opplevelse av om innholdet (teorien) og undervisningen ved YFL har sammenheng (koherens) med og er profesjonsrettet mot læreryrket (praksis).

Kompetanse defineres som summen av lærernes praktiske ferdigheter, kunnskaper, evne til refleksjon og personlige kvaliteter (St.meld. 11 (2008-2009, s. 47) og gjenspeiles i dagens læreplaner (Kunnskapsdepartementet, 2006, 2009, 2013). Imidlertid snakker både Young (2008) og Biesta (2014a) om å bringe kunnskapen tilbake i diskusjonen om dagens læreplaner. Mens Young (2008) hevder at diskusjonen om kunnskap har blitt satt på sidelinjen i favør av diskusjoner om ferdigheter og kompetanse, noe Biesta (2014a) til dels er enig i. Selv om posisjonen til praksisen er blitt styrket gjennom kompetansebegrepet, er også teoretisk kunnskap viktig for relevant utdanning. Relevansproblematikken får stor oppmerksomhet i media og støttes av styringsdokumenter (Kunnskapsdepartementet, 2015).

Relevans og profesjonsretting i et pragmatisk teoretisk perspektiv.

Den valgte tidligere forskningen og problemstillingen om kjennetegn på relevant og profesjonsrettet innhold og undervisning ved YFL, har forankring i et pragmatisk læringsperspektiv (Biesta, 2014a; Dewey, 1916; Dreyfus & Dreyfus, 1986; Hiim, 2013; Sylte, 2016). «*Et pragmatisk kunnskapsbegrep innebærer at erfaring og språk blir ansett som en prosess hvor begreper blir utviklet gjennom deltakelse i praktiske kontekster*» (Hiim, 2013, s.313). Det forutsetter profesjonsretting av både innhold og undervisningsmetoder for at utdanningene skal være relevant for kompetanseutviklingen (Him, 2015a; Smeby, 2008, 2010; Sylte, 2016). Læringen skjer gjennom samhandling og refleksjon over erfaringen med arbeidsoppgaven. Det innebærer uforutsigbare engangshendelser, preget av hver enkelt students intensjoner, opplevelser og subjektive erfaringer (Stenhouse, 1975). Derfor kan eksempelvis pedagogisk teori aldri forutsi og gi anvisninger for yrkesfaglærerens praksis. Mens lærerkompetanse krever en utvikling av en mer helhetlig profesjonskompetanse på ekspertnivå Dreyfus og Dreyfus (1986). Den viktigste forskjellen på den pragmatiske tenkningen versus konvensjonell pedagogisk tenkning, er at utdanningen med læreplaner, innhold og undervisning er basert på selve kjerneoppgaver i yrket og yrkesutøvelsen i stedet for kontekstfri abstrakt teori. Teorien læres dermed i dialog med praksis (Sylte, 2016). Det

henger nært sammen med didaktisk relasjonstenkning hvor innhold og undervisning (læreprosess) må sees i relasjon til de øvrige didaktiske kategoriene læreforutsetninger, rammefaktorer, mål og vurdering (Hiim & Hippe, 2001; Sylte, 2016).

Dreyfus og Dreyfus (1986) sin teori innebærer kompetanseutvikling på fem nivå fra *novise* til *ekspert*. Novise handler om at eksempelvis lærerstudenten får noen regler for handling. Det kan være teoriundervisning som en ren forelesning om hvordan de skal planlegge og gjennomføre et undervisningsopplegg. Oppgavesituasjonen blir da kontekstfri for de studentene som mangler erfaring som lærer. Dreyfus og Dreyfus mener studenter trenger først grunnleggende kunnskap knyttet til praksis for etter hvert å trekke mer inn eksempler, case og praktiske øvelser mot utvikling av mer intuitiv ekspertkompetanse basert på teori og praksis. Mens mange studenter ved YFL begynner på novisenivå som YFL-student, samtidig som de har lang praksis fra eget yrke. Dermed har ofte YFL-studentene et ekspertisenivå på sitt opprinnelige yrke som de skal undervise i, mens de er noviser som lærere. Lærere i yrkes- eller profesjonsutdanninger innehar således en dobbel praksiskompetanse – med andre ord to profesjoner (Sylte, 2016). Mens lærerkompetanse innebærer at lærere ikke bare vet hva som skal gjøres, de vet også hvordan. Det krever et stort handlingsrepertoar relatert til å kunne skjelne mellom ulike situasjoner på ekspertnivå (Dreyfus og Dreyfus, 1986). På det kompetansenivået vil ikke lærerstudentene lengre være bundet opp av reglene for praksis, men vet hvordan den adekvate handlingen foretas uten å beregne eller sammenlikne alternativer. Mens spørsmålet blir da hvilke didaktiske kjennetegn som kan fremme utvikling av ekspertkompetanse, sett fra studenters opplevelse av relevans?

Metode

For å kunne svare på problemstillingen om hva som kjennetegner relevant innhold og arbeids- og undervisningsmetoder ved YFL, er datagrunnlaget basert på et strategisk litteratursøk (Patton, 2002) og en kvantitativ survey.

Litteratursøk

Det ble gjennomført et strategisk litteratursøk (Patton, 2002) som ble analysert gjennom fortetning i et fortolkende perspektiv (Neumann, 2001). Litteratursøket inkluderte emne-/søkeordene: «Yrkefaglærerutdanning», «fracfall», «relevans» og/eller «meningsfull». Søket ble gjennomført på ORIA, NORART, ERIC, Academic Search Premier og Web of Science

for årene 2004 – 2015. Vi begrenset søket til de siste 10 år og søkerordene ble oversatt til engelsk, dansk, svensk, norsk og tysk. Litteraturgjennomgang inkluderte også en dokumentanalyse av relevante styringsdokumenter. Søket identifiserte 45 artikler hvorav seks artikler som var relevant for problemstillingen, ble inkludert i artikkelen fordi de peker på didaktiske kjennetegn som fremmer relevans i yrkes- og profesjonsutdanninger. Mens søk på forskning innen yrkesfaglærerutdanning ga ingen funn.

Kvantitativ survey

Utvalg:

Utvalget inkluderte yrkesfaglærerstudenter som studerte ved HiOA/LUI, i YLUs åtte programområder. Disse er design og håndverk (DH), restaurant og matfag (RM), helse og oppvekst (HO) og teknologiske fag (TE). TE inkluderer programområdene teknikk og industriell produksjon, bygg og anleggsteknikk, elektrofag, medier og kommunikasjon, og servise og samferdsel. Studentene er relativt voksne og godt voksne studenter. Bakgrunnen er fagbrev pluss minimum fem års praksis fra eget yrkesområde. De fleste studiene er samlingsbasert slik at mange studenter arbeider ved siden av. Noen har jobb som yrkesfaglærere. I Norge er bachelorutdanningen for yrkesfaglærere sentralisert ved HiOA. I 2014 var det totalt 324 yrkesfaglærerstudenter ved HiOA/LUI. 180 av disse ble inkludert i studien, noe som representerer en svarprosent på 55,5.

Gjennomføring:

Surveydata ble innhentet gjennom en QuestBack (2014), et nettbasert spørre- og rapporteringsverktøy. De 324 yrkesfaglærerstudentene ved HiOA/LUI fikk både informasjon og selve undersøkelsen i en elektronisk forespørsel. To purringer ble sendt for å øke svarprosenten. QuestBack ble benyttet for å beskrive forekomst og fordeling av ulike variabler. Den kan også vise sammenhenger mellom bestemte variabler eller en eller flere variabler (Nordtvedt et al., 2012). Undersøkelsen er gjort på egen arbeidsplass. For å ivareta respondentens konfidensialitet begrenset vi tilgangen til datamaterialet til kun forfatterne. Det ble ikke innhentet personidentifiserbare data.

Spørreskjemaet:

Spørsmålene som inngikk i hele spørreskjemaet omhandlet kjennetegn på relevant (profesjonsrettet) høyere utdanning, og var strukturert etter den didaktiske relasjonsmodellens seks kategorier mål, læreforutsetninger, innhold, rammefaktor, læreprosess

(undervisningsmetoder/ arbeidsmåter), innhold (teori) og vurdering. Av spørreskjemaet (se vedlegg 1) med 26 (Q1 – Q27) lukkede spørsmål ble 5 spørsmål inkludert til studien. Dette var spørsmål 10, 18, 20, 14 og 19. Disse spørsmålene hadde fokus på relevant innhold, sammenheng mellom teori og praksis, relevant praksisopplæring, samt brukte og relevante undervisningsmetoder. Spørreskjemaet inkluderte demografiske bakgrunnsvariabler som type utdanning og studieår. De øvrige spørsmålene besto av lukkede spørsmål med dikotome utfallsmuligheter etter 7 punkts Likert-skala (Norman, 2010). Likert skalaen hadde en gradering fra 1 –7 hvor 1 stod for *ingen grad*, 2 for *svært liten grad* mens 7 stod for *svært stor grad*.

Analyse:

Data som kom frem under litteratursøket ble analysert gjennom fortetning og kategorisert (Patton, 2002). Data som kom frem under analysen av surveyen ble analysert ved hjelp av enveis analyse av variabler (Anova, 2015) med signifikansnivå (P-verdi) mindre enn 0,05. Det ble gjennomført en Tukey test (Anova, 2015) for å vise hvilke av studiegruppene som er vesentlig forskjellige. Programmet SPSS ble brukt for alle analyser.

Validitet:

For å ivareta den eksterne validiteten ble datasettet analysert i felleskapet (Patton, 2002). Forfatterens ulike kompetanseområder fra helsefag/medisin og statistikk, og kvalitativ forskning innen yrkesfagopplæring og høyere profesjonsutdanning/pedagogikk kom her til uttrykk. Svarprosenten ved to kull var så lav at vi ikke kunne foreta en analyse som kan ha overførbarhetsverdi. Lav svarprosent burde unngås ved senere studier ved eventuelt å gjennomføre undersøkelsen tidligere i studieåret og be lærerne om å oppfordre studentene til å svare. En svakhet med studien kan være at resultatene fra studentgruppene over år 1- 2- 3 presenteres samles som et felles resultat.

Etikk:

Studien ble fremlagt i sin helhet og godkjent av Norsk Samfunnsvitenskapelige Datatjeneste AS med saksnummer 37494. Studien er også godkjent av instituttledelsen ved LUI/YLU (HiOA).

Resultat.

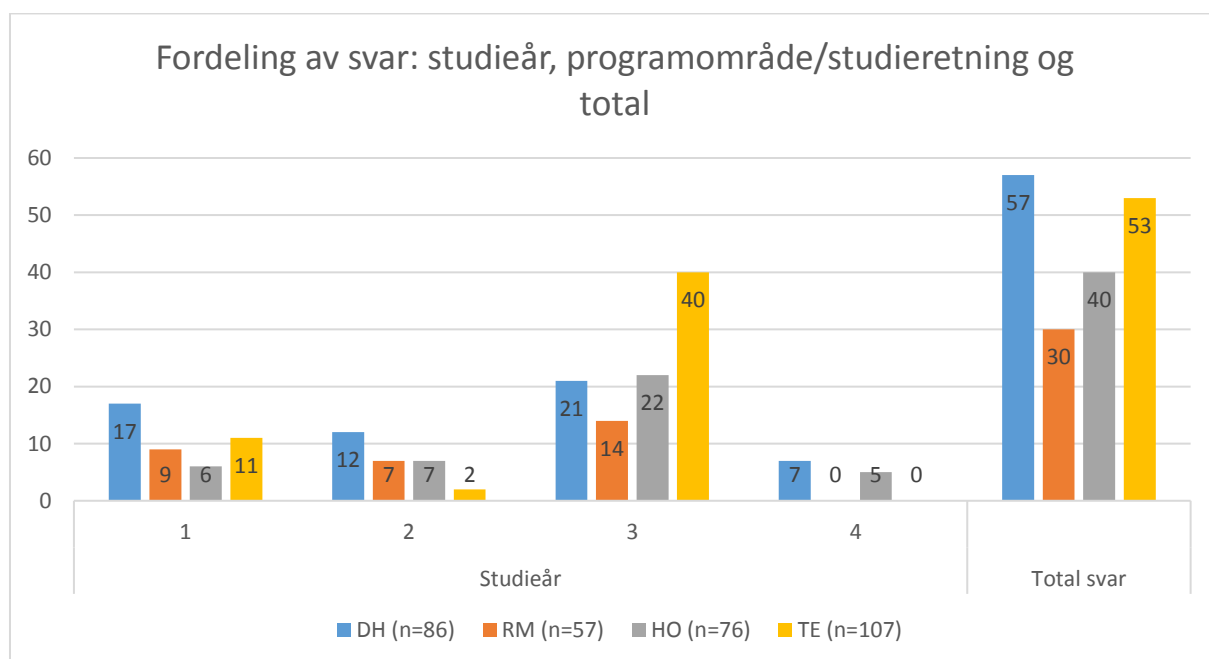
Demografiske funn presenteres primært for å vise den eksterne validiteten for funn i de ulike studieretningene og kull. Deretter presenteres resultatene basert på fokusområdene.

Disse områdene er:

- Studentenes opplevelser av relevans av det teoretiske innholdet i studiet.
- Studentenes opplevelser av relevans av de ulike undervisningsmetoder/arbeidsmåter brukt ved YFL.
- Studentenes opplevelser av relevans av de praktiserte undervisningsmetodene.

Demografi.

De demografiske funnene som er presentert i figur 1 viser fordeling av studenter i henhold til studieretningene DH, HO, RM og TE som helhet (324) og antall av studenter som svarte på surveyen.

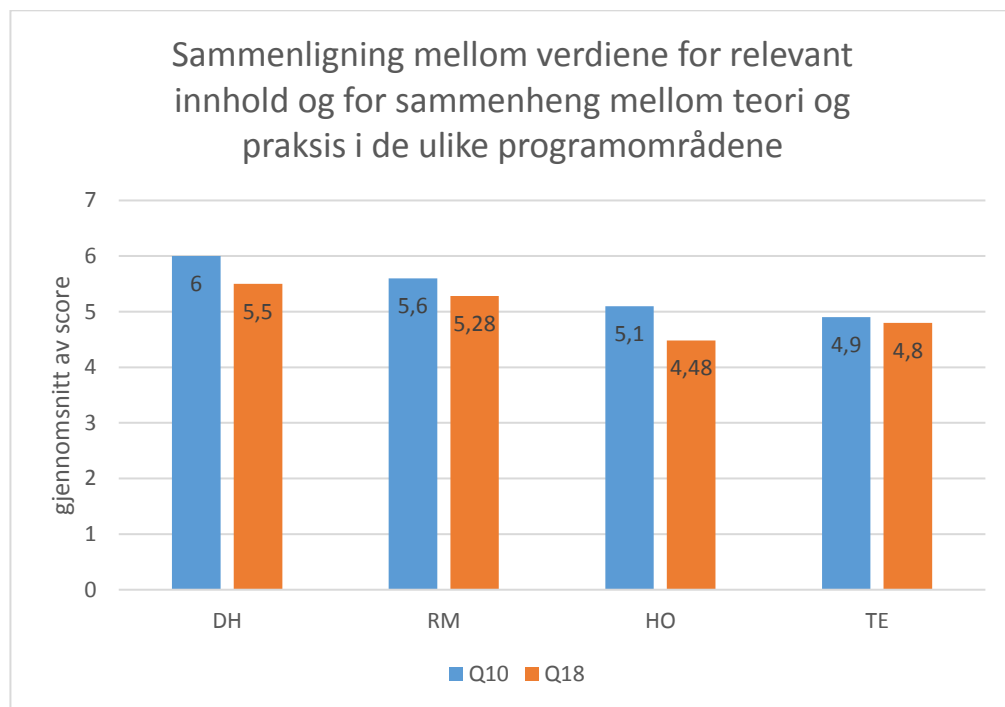
Figur 1: Fordeling av antall svar per studieår i ulike programområde/studieretning og total.

Svarprosenten: DH (66,3%), RM (52,6%), HO (52,6%), TE (49,5%) og total (55,6%).

Her ser vi at de 180 inkluderte respondentene fordelte seg ulikt i de ulike kullene. Fordelingen som gjengis i figur 1 viser at spesielt studentene i 4. studieåret ikke responderte på forespørselen. Det kan begrunnes med at studieretningene RM og TE kun tilbyr utdanningen over 3 år, mens DH og HO tilbyr en samlingsbasert deltidsutdanning over fire år, og at disse studentene ikke var ved høyskolen ved innsamlingstidspunktet.

Studentenes opplevelser av relevans av det teoretiske innholdet i studiet.

I figur 2 presenteres svarene basert på spørsmål 10 og 18: «I hvilken grad opplever du at det teoretiske innholdet som vektlegges i studiet, er viktig for å bli en kompetent profesjons-/yrkesutøver?» og «Hvordan opplever du at det er sammenhengen mellom teori og praksis?». Spørsmål 10 og kontrollspørsmål 18 ble sammenlignet for å vise studentenes opplevelse av sammenheng mellom undervist teori og praksis og om teoriundervisningen opplevdes relevant.

Figur 2: Sammenligning mellom verdiene for relevant innhold (Q18) og for sammenheng mellom teori og praksis (Q10) i de ulike programområdene.

Figur 2 basert på Likert-skala fra 1 -7 illustrerer opplevelsen til de 180 respondentene. Vi ser i figur 2 at det kun er en liten differanse mellom data basert på spørsmål 18 ved DH (5,5 mot 6) og HO (4,48 mot 5). Svarene på spørsmål 10 rangerer mellom 6 ved DH og 4,9 ved TE. Dette indikerer at studenter ved studieretningene DH og RM har en sterkere opplevelse av sammenheng mellom teori og praksis samt opplevelse av relevant innhold/teori i undervisningen enn studieretning HO og TE. Til tross for forskjell i rangeringen ved de ulike studieretningene viser et gjennomsnitt på 5 at studentene opplever innholdet i undervisningen og sammenhengen mellom teori og praksis ved YLU som relevant.

Studentenes opplevelser av relevans av variasjoner i og hvilke undervisningsmetoder/ arbeidsmåter brukt ved YFL.

I tabell 1 presenteres svar fra spørsmål 19 «I hvilken grad brukes disse undervisningsmetodene/arbeidsmåtene i ditt studie?», som belyser variasjoner i og hvilke undervisningsmetoder som brukes ved de ulike studieretningene. Teori kan formidles og skal undervises på ulike måter for å imøtekomme studenters ulike læreforutsetninger i profesjonskvalifisering. Derfor ble aktuelle tilnæringsmåter og kombinasjoner presentert i spørreskjemaet. Data som ble innhentet er beskrevet i tabell 1 med svarprosent (%), gjennomsnitt (mean), standardavvik (SD) og p-verdi (p) og presentert i de tilhørende studieretninger (DH, RM, HD og TE). Som vi kan se i tabell 1 finner vi at brukte undervisningsmetoder/ arbeidsmåter ved de ulike studieretningene varierer.

Tabell 1 Brukte undervisningsmetoder	I hvilken grad brukes disse undervisningsmetodene /arbeidsmåtene i ditt studie? Q19																P
	DH				RM				HO				TE				
	N	%	Mean	SD	N	%	Mean	SD	N	%	Mean	SD	N	%	Mean	SD	
Teoriundervisning	56	32,6	4,7	1,4	28	16,3	5,8	1,2	38	22,1	5,7	1,1	50	29,1	5,2	1,5	S
Teoriundervisning uten sammenheng med praksis fra profesjonen/yrket	53	31,9	2,9	1,5	27	16,3	3,5	1,8	38	22,9	3,8	1,5	48	28,9	3,5	1,8	S
Teoriundervisning med utgangspunkt i praksis fra profesjonen/yrket	53	31,4	5,5	1,1	27	16,0	5,6	1,2	39	23,1	4,7	1,3	50	29,6	4,3	1,5	S
Studentaktive læringsformer som eks. gruppearbeid etc.	55	32,0	6,3	0,8	28	16,3	5,5	1,1	39	22,7	5,4	1,4	50	29,1	5,5	0,9	S
Seminar hvor studenter legger frem faglige presentasjoner for hverandre	55	32,2	3,7	1,8	27	15,8	3,2	1,7	39	22,8	3,8	1,7	50	29,2	3,7	1,8	N
Erfaringsdeling gjennom framlegg etter oppgaver med plenumsdiskusjoner	55	32,2	5,8	1,2	28	16,4	4,5	1,4	38	22,2	5,3	1,2	50	29,2	4,5	1,2	S
Plenumsdiskusjoner	55	32,5	5,5	1,3	28	16,6	4,4	1,4	36	21,3	5	1,5	50	29,6	4,7	1,2	S
Flipped classroom (omvendt undervisning)	52	31,9	2,8	1,4	24	14,7	2,7	1,4	37	22,7	2,6	1,7	50	30,7	2,3	1,5	N
Refleksjonsnotat/-oppgaver	54	31,6	6,1	0,9	29	17,0	6	1,3	38	22,2	4,9	1,3	50	29,2	5,9	1,1	S
Digitale læringsformer	52	31,1	4,5	1,4	28	16,8	4	1,5	38	22,8	3,8	1,5	49	29,3	4	1,8	N
Veiledning på skriftlige oppgaver	55	32,4	5,1	1,4	27	15,9	4,5	1,5	38	22,4	3,9	1,5	50	29,4	5,4	1,1	S
Praksisbaserte prosjekter	52	30,8	4,9	1,3	27	16,0	4	1,3	39	23,1	4,2	1,2	51	30,2	4	1,6	S
Veiledning som vektlegger sammenheng mellom teori og praksis	54	31,8	5,2	1,3	28	16,5	4,3	1,5	38	22,4	3,8	1,6	50	29,4	4,4	1,6	S
Praktiske øvelser/simulering/praktiske oppgaver /laboratoriet	53	31,5	4	1,6	27	16,1	4,4	1,2	38	22,6	3,1	1,3	50	29,8	2,7	1,6	S
Veiledning på praksis	54	31,6	4,3	1,6	29	17,0	4,4	1,5	38	22,2	3,8	1,4	50	29,2	4,3	1,7	N
Praksisutplassering	55	32,0	5,1	1,4	28	16,3	4,8	1,3	38	22,1	5,6	1,3	51	29,7	5,1	1,1	N

Tabell 1: Brukte undervisningsmetoder

Tabell 1 viser gjennomsnittstall for spørsmål 19 med en signifikant forskjell ($p < 0,05$) for den totale poengsummen. Den største variasjonen (representert med høy poengsum) i bruk av undervisningsmetoder fant vi ved studieretning DH, mens den laveste variasjonen fant vi ved studieretning TE. For spesifiseringen «praktiske øvelser/ stimulering/ laboratoriet» så vi lignende resultater mellom DH (4,0) og TE (2,7). For spesifiseringen «Teoriundervisning uten sammenheng med praksis fra profesjonen/ yrket» viste analysen en motsatt trend. Her var verdien for studieretning DH på 2,9 mens studieretning HO nådde en poengverdi på 3,8. For spesifiseringen om «Veiledning på skriftlige oppgaver» finner vi en opplevd forskjell ved studieretning DH (5,1) og studieretning HO (3,9). Basert på disse resultatene konkluderer vi med at det er variasjoner i hvilke undervisningsmetoder som brukes ved de ulike studieretningene.

Vi ser videre at studieretningene (DH, HO, TE og RM) viste lite bruk av metoden «Flipped Classroom (Omvendt undervisning) og at «Erfaringsdeling gjennom framlegg» og «Oppgaver med plenumsdiskusjoner» ble brukt forholdsvis hyppig. Dette mener vi grunnes at Flipped Classroom er en relativ ny og lite kjent undervisningsmetode.

Studentenes opplevelser av relevans av de praktiserte undervisningsmetoder.

I tabell 2 presenteres svar fra spørsmål 20 og 14. I spørsmål 20 ønsket vi å belyse i hvilken grad undervisningsmetodene/ arbeidsmåtene som anvendes ved YFL oppleves relevante. «I hvilken grad opplever du undervisningsmetodene/ arbeidsmåtene som benyttes er relevant for å bli en kompetent profesjons-/yrkesutøver?» ble analysert. De justerte verdiene presenteres i tabell 2. Data som ble innhentet er beskrevet i tabell 2 med svarprosent (%), gjennomsnitt (mean), standardavvik (SD) og p-verdi (p) og presentert i de tilhørende studieretninger (DH, RM, HD og TE). Som vi kan se i tabell 2 finner vi at studentenes grad av opplevd relevans av undervisningsmetoder ved de ulike studieretningene varierer.

Tabell 2: Relevante undervisningsmetoder	I hvilken grad opplever du undervisningsmetodene/ arbeidsmåtene som benyttes er relevant for å bli en kompetent profesjons-/yrkesutøver? Q20																P
	DH				RM				HO				TE				
	N	%	Mean	SD	N	%	Mean	SD	N	%	Mean	SD	N	%	Mean	SD	
Teoriundervisning	55	32,0	4,9	1,6	29	16,9	5	1,2	37	21,5	4,9	1,2	51	29,7	5,1	1,1	N
Teoriundervisning uten sammenheng med praksis fra profesjonen/yrket	52	31,1	3,5	1,6	27	16,2	3	1,6	38	22,8	3,2	1,4	50	29,9	3,6	1,7	N

Teoriundervisning med utgangspunkt i praksis fra profesjonen/yrket	55	32,2	5,7	1,1	29	17,0	5,6	1,2	38	22,2	5,1	1,4	49	28,7	5,2	1,3	N
Studentaktive læringsformer som eks. gruppearbeid etc.	55	32,0	5,6	1,2	29	16,9	5	1,3	38	22,1	4,9	1,3	50	29,1	5,1	1,2	N
Seminar hvor studenter legger frem faglige presentasjoner for hverandre	53	31,9	4,4	1,7	27	16,3	3,8	1,8	38	22,9	3,9	1,7	48	28,9	4,5	1,3	N
Erfaringsdeling gjennom framlegg etter oppgaver med plenumsdiskusjoner	55	32,4	5,7	1,2	28	16,5	5	1,5	38	22,4	4,9	1,4	49	28,8	4,7	1,3	S
Plenumsdiskusjoner	53	31,9	5,5	1,4	27	16,3	4,9	1	37	22,3	4,9	1,6	49	29,5	4,7	1,4	S
Flipped classroom (omvendt undervisning)	50	31,3	3,7	1,9	26	16,3	3,6	1,4	36	22,5	3,2	1,8	48	30,0	3,1	1,7	N
Refleksjonsnotat/-oppgaver	55	32,7	5,7	1,1	27	16,1	4,7	1,7	38	22,6	4,6	1,4	48	28,6	5,0	1,3	S
Digitale læringsformer	55	33,1	4,8	1,4	27	16,3	5,1	1,4	38	22,9	4,0	1,6	46	27,7	4,5	1,4	S
Veiledning på skriftlige oppgaver	54	32,0	5,6	1,3	29	17,2	5,5	1,4	37	21,9	5,3	1,5	49	29,0	5,6	1,0	N
Praksisbaserte prosjekter	55	32,2	5,4	1,2	28	16,4	4,9	1,3	38	22,2	4,6	1,5	50	29,2	5,1	1,5	S
Veiledning som vektlegger sammenheng mellom teori og praksis	55	32,5	5,7	1,4	27	16,0	5,3	1,5	38	22,5	5,3	1,5	49	29,0	5,1	1,5	N
Praktiske øvelser/simulering/praktiske oppgaver /laboratoriet	55	32,7	5,1	1,7	27	16,1	5	1,6	38	22,6	4,3	1,8	48	28,6	4,2	1,9	S
Veiledning på praksis	54	31,8	5,5	1,5	28	16,5	5,5	1,5	39	22,9	5,1	1,5	49	28,8	5,3	1,5	N
Praksisutplassering	55	32,4	6	1,4	28	16,5	5,8	1,2	37	21,8	5,1	1,5	50	29,4	5,7	1,2	S

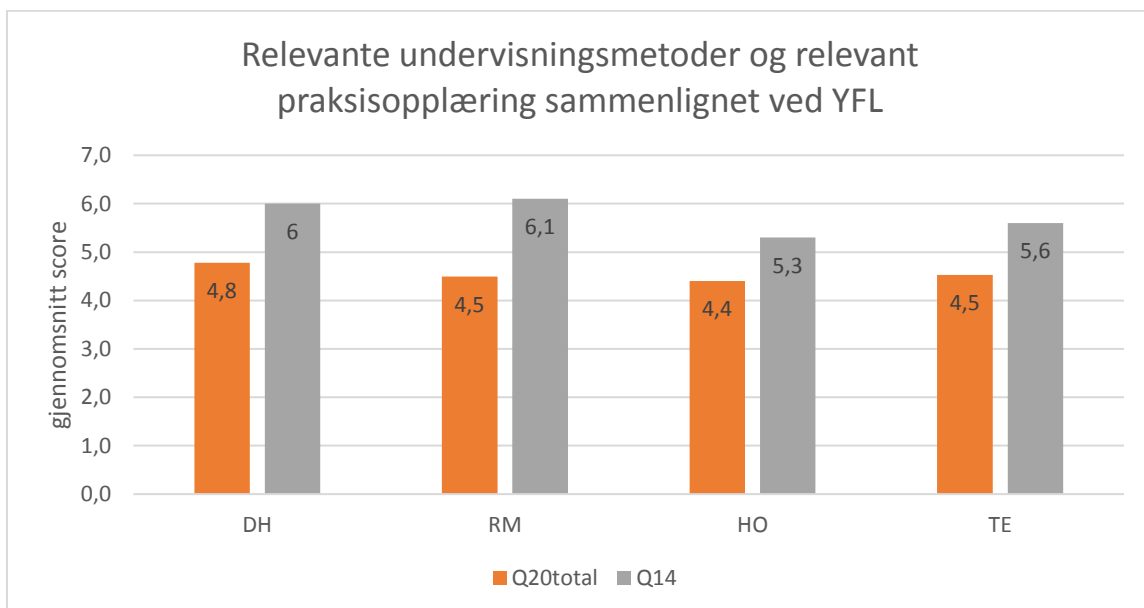
Tabell 2: Relevante undervisningsmetoder.

Tabell 2 viser gjennomsnittstall for spørsmål 20 om studentenes opplevde relevans av de ulike undervisningsmetoder brukt ved de ulike studieretningene med en signifikant forskjell ($p < 0,05$) for den totale poengsummen. Den største variasjonen i opplevd relevans av brukte undervisningsmetoder (representert med høy poengsum) fant vi ved studieretning RM, mens den laveste variasjonen av opplevd relevans ved brukte undervisningsmetoder fant vi ved studieretning HO. Ved alle studieretningene ble undervisningsmetodene opplevd som relativt relevante med en variasjon av høyeste poengsum ved DH mot laveste poengsum ved RM med unntak av spesifiseringene «Teoriundervisning uten sammenheng med praksis fra profesjonen/ yrket» og «Flipped Classroom». Den høyeste poengsummen tilhører DH (6) for spesifiseringen «Praksisutplassering», mens her hadde HO (5,1) den laveste poengsummen. Den samme tendensen viser spesifiseringen «Praksisbaserte prosjekter» hvor DH (5,4) har høyest og HO (4,6) lavest. Blant spesifiseringene «Refleksjonsnotat/-oppgaver» så vi samme tendensen mellom DH (5,7) og HO (4,6). For spesifiseringen «Erfaringsdeling gjennom framlegg etter oppgaver med plenumsdiskusjoner» så vi samme trenden mellom DH (5,7) og

TE (4,7). Spesifiseringen «Digitale læringsformer» fikk høyest poengsum av RM (5,1) mens HO (4) hadde lavest. For spesifiseringen «Teoriundervisning uten sammenheng med praksis fra profesjonen/ yrket» og spesifiseringen «Teoriundervisning med utgangspunkt i praksis fra profesjonen/ yrket», viste analysen en sammenfallende trend om opplevd relevans for alle studieretningene.

Sammenfattende kan vi se at de undervisningsmetodene brukt ved YFL opplevdes relevante selv om vi så signifikante forskjeller i graden av opplevd relevans ved de ulike studieretningene. Det var variasjoner fra relevant i middels grad til relevant i stor grad ved de ulike studieretningene. Unntaket var to undervisningsmetoder. «Teoriundervisning uten sammenheng med praksis» opplevdes i lav grad relevant ved alle studieretningene. Det samme så vi ved undervisningsmetoden «Flipped Classroom». Undervisningsmetoden er som tidligere sagt relativt ny og ukjent, noe som kan forklare hvorfor den ikke opplevdes mer enn i lav grad relevant ved alle studieretningene.

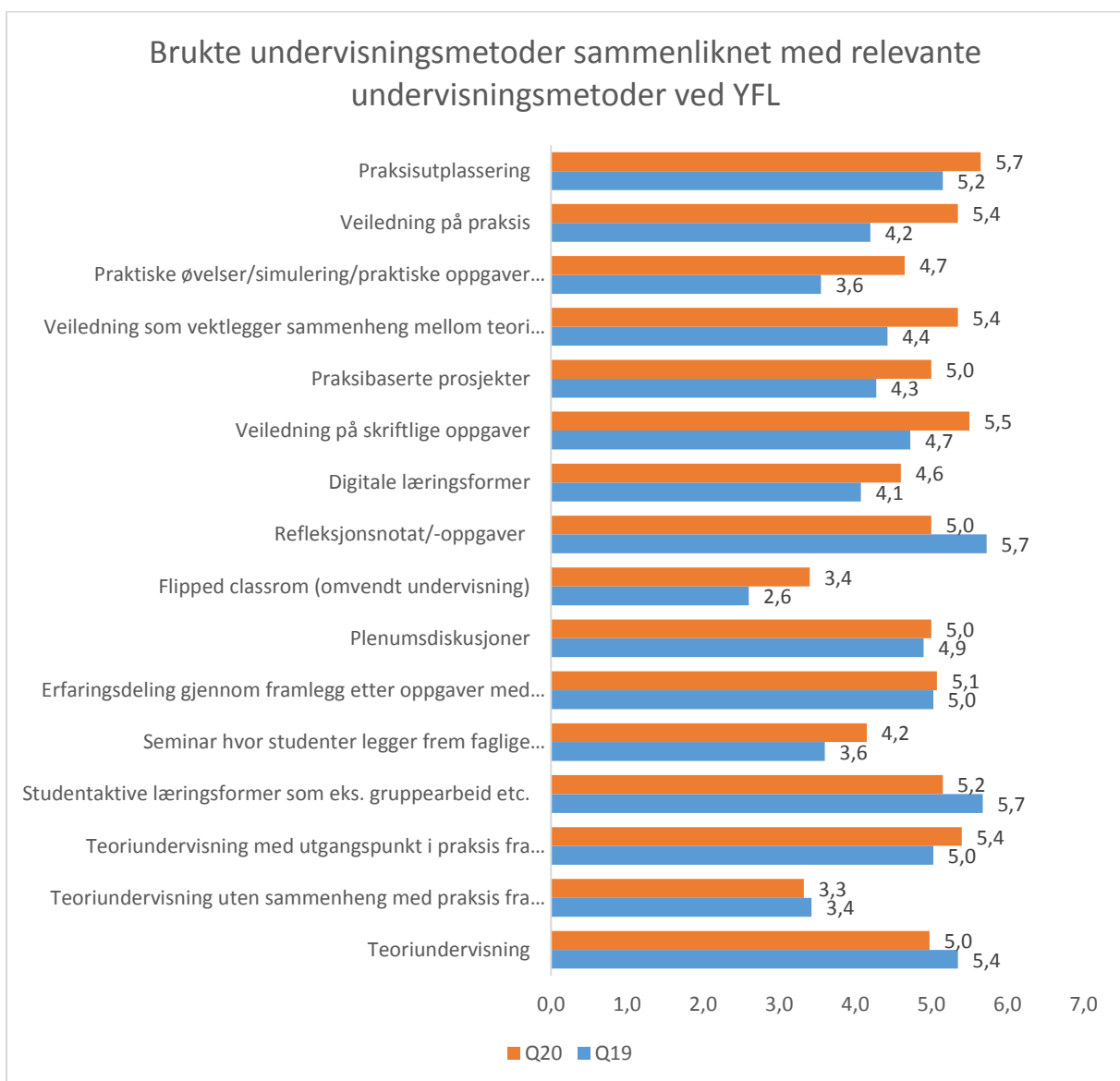
Sammenlikning av spørsmål 14 «I hvilken grad opplever du at praksisopplæringen er relevant og læringsrik med spørsmål 20 «I hvilken grad opplever du undervisningsmetodene/ arbeidsmåtene som benyttes er relevant for å bli en kompetent profesjons-/yrkesutøver?», presentert i figur 3, understøtter disse funnene.

Figur 3: Sammenligning mellom verdiene for relevante undervisningsmetoder (Q20 total) og for relevant praksisopplæring (Q14 total) ved de forskjellige studieretningene.

Figur 3 viser at studentene opplevde praksisopplæringen mer relevant enn de ulike undervisningsmetodene. Forskjellene som er minimale viser en signifikant forskjell mellom RM (6,1) og HO (5,3). TE har noe lavere poengsum med 5,6 mot RM (6,1) og DH (6).

Figur 4 viser total poengsum for spørsmål 20 om i hvilken grad studentene opplevde undervisningsmetodene relevante sammenliknet med hvilke undervisningsmetoder som brukes mest ved YFL i spørsmål 19. De justerte verdiene presenteres i figur 4.

Figur 4: Brukte undervisningsmetoder (Q19 total) sammenliknet med relevante undervisningsmetoder (Q20 total) ved de forskjellige studieretningene.

Basert på de justerte verdier som er illustrert i figur 5 ser vi at «Refleksjonsnotat/-refleksjonsoppgaver» (5,7) og «Studentaktive læringsformer som eks. gruppearbeid etc.» (5,7) oppleves mest relevant. «Teoriundervisning med utgangspunkt i praksis» (5,4), «Praksisutplassering» (5,7), «Veiledning på skriftlige oppgaver» (5,5) opplevdes meget relevant. «Veiledning som vektlegger sammenheng mellom teori og praksis», «Veiledning på praksis» og «Teoriundervisning med utgangspunkt i praksis» med en verdi på 5,4 vil dermed også ansees til å oppleves som relevant av studentene. «Teoriundervisning uten sammenheng med praksis fra profesjonen/ yrket», en formidlingsform som kun brukes i middels grad ved studieretningene oppleves kun i lav grad som relevant.

Drøfting.

Her drøftes resultatene mot teorigrunnet, tidligere forskning, den overordnede problemstillingen og forskningsspørsmålene.

Relevant innhold og undervisning ved yrkesfaglærerutdanningen.

Resultatene viser at studentene generelt sett ved YFL opplever at det teoretiske innholdet som vektlegges er relevant, selv om forskning på videreutdanning for yrkesfaglærere viser det motsatte (Postholm & Rokkones, 2013). Resultatene peker på at innholdet/ teorien er basert på yrkets kjerneoppgaver og er relevant for yrkesfaglærerprofesjonen (Hiim, 2013; Smeby, 2008; Sylte, 2016). Samtidig ser vi en differanse hvor sammenhengen mellom teori og praksis (Q18) skårer i gjennomsnitt noe lavere enn relevant innhold (Q10). Det kan indikere at teorien likevel ikke oppleves fullt så relevant (Q10), fordi sammenheng mellom teori og praksis (Q18) ikke oppleves i samme grad som relevansen av innholdet. Imidlertid kan det ha sammenheng med hvor langt studentene er kommet i studieløpet, om de er på novise eller høyere kompetansenivå, om de ser teorien i relasjon til praksis (Dreyfus & Dryfus; 1986). Selv om det ikke er tatt høyde for det i denne studien så kan for eksempel studentene fra starten av utdanningen til de er ferdig utdannet yrkesfaglærer, oppleve relevansen ulikt avhengig av lærererfaring eller ei. Mens det kan også ha sammenheng med om innholdet er profesjonsrettet til praksis/ læreroppgavene og studentenes læreforutsetninger i tilstrekkelig grad. De vil ofte være sprikende siden noen arbeider som lærere, mens andre ikke gjør det.

I tråd med tidligere forskning viser resultatene at teoriundervisning uten sammenheng med praksis oppleves ikke relevant (Goth et al., 2014; Niemi & Rosvall, 2013). Vår forskning bekrefter dermed at det er svært viktig å utfordre reproduksjonen av sosiale posisjoner basert

på skille mellom teori og praksis. Biesta (2014a) trekker imidlertid frem Deweys (1895, 1916) teori hvor koordinering mellom kunnskap og læreplanene, er et hovedpoeng i diskusjonen om å bringe kunnskapen tilbake til læreplanene. Mens Young (2008) hevder at diskusjonen om kunnskap har blitt satt på sidelinjen i favør av diskusjoner om ferdigheter og kompetanse, noe Biesta (2014a) til dels er enig i. Biesta mener det har skjedd en utvikling der fokuset har dreid fra innholdet i utdanningen til læreprosessen. Biestas (2014b) pedagogiske resonneringer sier at lærere og lærerutdannere må arbeide med undervisning som praksis, og at denne praksisen forutsetter felles deltakelse mellom lærer - student. Resultatene våre viser at praksisutplassering som vil si at YFL-studenten får veiledning av en praksislærer, oppleves mest relevant som arbeidsmåte. Samtidig ser Biesta faren hvis dette fører til en bestemt undervisningsform som er ment å passe for alle, noe som heller kan snevre inn i stedet for å åpne opp for kommunikasjonens dialogiske potensiale. Mens koordineringen av innholdet er ikke kun viktig i forhold til målet (læreplanen) i profesjonspedagogisk tenkning. Koordineringen er også viktig knyttet til de øvrige didaktiske kategoriene læreprosess, rammefaktor, læreforutsetning og vurdering, da de er innbyrdes avhengig av hverandre i praktisk-teoretisk planlegging av undervisning og læringsprosesser (Hiim og Hippe, 2001; Hiim, 2013; Sylte, 2016). Dermed bekrefter resultatene Stenhouses (1975) teori om studenters behov for erfaring knyttet til læring og at teori dermed ikke kan forutsi og gi anvisninger for yrkesfaglærernes praksis.

Biesta (2012, 2013) argumenterer for at lærerne må utvise pedagogisk dømmekraft og klokskap i både tolkning av læreplaner og undervisning. For å utvise pedagogisk dømmekraft og klokskap kreves det ekspertkompetanse på (Dreyfus & Dreyfus, 1986). Spørsmålet blir da om man nødvendigvis må følge Dreyfus og Dreyfus's nivåer kronologisk, for å nå ekspertisenivået. Kompetansebaserte læreplaners oppgavestruktur vil gjerne medføre at eksempelvis en lærerstudent opplever relevans i innholdet, selv om noen studenter kan mangle erfaring fra lærerpraksis. Vil de da være på novisenivå? Her kan det imidlertid også være forskjellig ut fra om de er 1, 2, eller 3. års studenter og eventuell lærererfaring. Resultatene viser at de undervisningsmetodene som fremmet sammenheng mellom teori og praksis, oppleves jevnt over mer relevant enn kontekstfrie undervisningsmetoder på novisenivå (Dreyfus og Dreyfus, 1986). Likedan så vi at alle opplevde praksisopplæringen mer relevant enn undervisningsmetodene brukt ved YFL. Resultatene viser imidlertid noen forskjeller i opplevd relevans av pedagogisk praksis. Det er en signifikant forskjell mellom RM og HO. TE scoret også noe lavere mot RM og DH. Mens de fleste studentene ved TE er i

lærerstillinger og får veiledet pedagogisk praksis av lærerkollegaer på egen arbeidsplass. Kan dette ha noe med hva som vektlegges i veiledningen ved skolene eller peker det mer på behovet for styrking av lærerutdanningens relasjon til praksisfeltet (Gloppen, 2013)?

Profesjonskvalifiseringen til læreryrket har vært kritisert for lav relevans og sammenheng preget av introduksjon og instruksjon av teori og regler for undervisning (NOKUT, 2006). Resultatene fra YFL viser en forskjell mellom hvilke undervisningsmetoder som brukes mest og hvilke undervisningsmetoder studentene opplever er mest relevante for å bli yrkesfaglærere. Gjennomsnittlig sett viser resultatene at undervisningsmetoder som fremmer nær sammenheng mellom teori og praksis oppleves mest relevant. Samtidig kan man spørre om det er slik at det er de samme undervisningsmetodene som egner seg like godt for de ulike utdanningsprogrammene HO og DH, RM eller TE? Det er signifikante forskjeller i bruk av «Veiledning på skriftlige oppgaver» og «Teoriundervisning uten sammenheng med praksis» ved DH og HO. Imidlertid er det ikke signifikante forskjeller på opplevd relevans av hverken «Veiledning på skriftlige oppgaver» eller «Teoriundervisning uten sammenheng med praksis», verken for HO-studentene eller noen av de andre studentene ved YFL.

«Praksisutplassering» rangeres som mest relevant og dernest «Veiledning på skriftlige oppgaver». Forklaringen kan være at veiledning gir rom for å tilpasse innholdet mer til studentenes læreforutsetninger og kjerneoppgavene i yrket (Hiim, 2013; Sylte, 2016). Det samme rommet gir også metoder som «Veiledning som vektlegger sammenheng mellom teori og praksis», «Veiledning på praksis» og «Teoriundervisning med utgangspunkt i praksis», som fikk tredje høyeste score på opplevd relevans. Dette er undervisningsmetoder hvor det brukes det både teoretisk forståelse, praktisk erfaring, intuisjon og umiddelbar problemløsning mot et ekspertnivå (Dreyfus & Dreyfus, 1986). Ekspertkompetanse innebærer at lærerstudentene også må lære å utøve pedagogisk dømmekraft og klokskap (Biesta, 2012, 2013). Resultatene viser antakelser for at det kreves variasjon i undervisningsmetodene med fokus på relevant innhold. Ut fra et pragmatisk læringsperspektiv peker resultatene mot behovet for praksisbaserte kjerneoppgaver i læreryrket, både i starten av og underveis i utdanningen. Studentenes positive opplevelse av variasjon av undervisningsmetoder peker mot rom for bedre tilpasning til læreforutsetninger, erfaringer og dermed opplevelse av relevans.

Kritikken om lav relevans – lite sammenheng mellom teori og praksis har først og fremst vært rettet mot grunnskolelærerutdanningen (NOKUT, 2006). Våre resultater viser at YFL i dag møter disse utfordringene. På studiebarometerets undersøkelse om YFL er relevant for å bli yrkesfaglærer, svarte studentene at de var meget tilfreds (NOKUT, 2016), noe som sammenfaller med våre resultater. Mens NOKUT spurte mer generelt om YFL, spurte vi mer spesifikk om hvilke didaktiske kjennetegn som innhold og bruk av arbeids- og undervisningsmetoder. Dermed fikk vi mer innsikt i hva som oppleves relevant.

Konklusjon.

Sammenheng mellom opplevd relevans av innhold og arbeids- og undervisningsmetoder i profesjonskvalifiseringen til å bli yrkesfaglærer, viser at det må være nær sammenheng mellom teori og praksis i tråd med intensjoner i styringsdokumenter og litteratursøket. Resultatene utpeker sentrale didaktiske kjennetegn for hva som oppleves som relevant innhold og undervisningsmetoder ved YFL. Studentene opplever at det teoretiske innholdet som vektlegges i studiet, er relevant for å bli en kompetent yrkesfaglærer. Sett i sammenheng med hvilke undervisningsmetoder som opplevdes mest relevant, peker det mot at innholdet ved YFL er basert på kjerneoppgaver i læreryrket. Jevnt over opplever studentene at alle undervisningsmetodene brukt ved YFL var relativt relevante med unntak av teoriundervisning uten sammenheng med praksis. Mens praksisopplæringen oppleves mest relevant, noe som indikerer behovet for utvikling mot ekspertkompetanse (Dreyfus & Dreyfus, 1986). Ny kunnskap i denne forskningen viser at gjennomsnittlig opplevde studentene variasjon i bruk av ulike undervisningsmetoder og arbeidsmåter i undervisningen som relevant, selv om det var noen forskjeller i hvilke metoder som opplevdes mest relevant ved de ulike studieretningene. Mens resultatene viser at studenter opplever teoriundervisning uten sammenheng med praksis som ikke relevant. Dermed viser resultatene at både innholdet og undervisningen må være basert på kjerneoppgaver i yrket - læreroppgaver. Det vil igjen si nær sammenheng (koherens) mellom teori og praksis. Bevissthet og fokus på relevant innhold og arbeids- og undervisningsmetoder kan dermed indirekte hjelpe fremtidige yrkesfaglærere til å redusere nivået av frafall i videregående skoler. Mens implikasjoner peker på fortsatt behov for styrking av YFLs relasjon til praksisfeltet og relevansen i både innhold og undervisningsmetoder, selv om YFL oppleves mer relevant enn grunnskolelærerutdanningen. Dette peker mot behov for videre forskning på relevansfenomenet.

Forfatterinvolvering

Forfattere forholder seg til Vancouvers retningslinjer for medforfatterskap. ALS hadde ideen til forskningen, utformet spørreskjemaet, og har vært ansvarlig for datainnsamlingen og korrespondanse med tidsskriftet. ALS gjennomførte litteratursøket og DJ gjennomførte de statistiske analyser. ALS har hatt ansvaret for utforming av artikkelen og samarbeidet med DJ.

Anerkjennelse til bidragsyttere

Artikkelforfatterne ønsker å takke spesielt Goth for konstruktiv veiledning og yrkesfaglærerstudentene ved HiOA for deres deltagelse i studien. I tillegg takker vi lærere ved YLU/HiOA for innspill til undersøkelsen.

Forkortelser

DH: Programområdet design- og håndverksfag

HiOA: Høgskolen i Oslo og Akershus

HO: Programområdet helse- og oppvekstfag

RM: Programområdet restaurant- og matfag

SSB: Statistisk sentralbyrå

TE: Programområdet teknologiske fag

TIP: Programområdet teknikk og industriell produksjon

YFL: Yrkesfaglærerutdanning

YLU: Institutt for yrkesfaglærerutdanning

Litteraturliste

- Anova, (2015). *Minitab 17 support*. Hentet den 6.6.2015:
<http://support.minitab.com/en-us/minitab/17/topic-library/modeling-statistics/anova/multiple-comparisons/what-is-tukey-s-method/>.
- Biesta, G. J. J. (2012). Knowledge/Democracy. Notes on the Political Economy of Academic Publishing. *International Journal of Leadership in Education*, 15(4), 407-419.
- Biesta, G. J. J. (2013). Knowledge, judgement and the curriculum: on the past present and the future of the idea of the Practical. *Journal of Curriculum Studies*, 45(5), 684-696.
DOI: 10.1080/00220272.2013.798839.
- Biesta, G. J. J. (2014a). Pragmatising the curriculum: bringing knowledge back into the curriculum conversation, but via pragmatism. *Curriculum Journal*, 25(1), 29-49.
DOI: 10.1080/09585176.2013.874954.
- Biesta, G.J.J. (2014b). *Utdanningens vidunderlige risiko*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Dahlback, J., Hansen, K., Sund, G.H. & Sylte A.L. (2011). *Yrkesdidaktisk kunnskapsutvikling og implementering av nye læreplaner (KIP) - Veien til yrkesrelevant opplæring fra første dag i Vgl*. Rapporter og utredninger, Skriftserien. Kjeller: Høgskolen i Akershus.
- Dewey, J. (1916). *Democracy and Education*. New York: Macmillan.
- Dewey, J. (1895). Plan of organization of the university primary school. I J.A. Boydston (red). *The early works, 1882-1898*. Vol. 5. Carbondale and Edwardsville: Southern Illinois: University Press.
- Dreyfus, H. L. & S. E. Dreyfus (1986). *Mind over Machine. The Power of Human Intuition and Expertise in the Era of the Computer*. New York: Free press.
- Gloppen, H. (2013). Trepertssamtalen - en arena for å styrke samspillet mellom høgskolens undervisning og praksis? Eksempler fra lærerutdanningen. *Uniped* 36:20949. DOI: 10.3402/uniped.v36i1.20949.
- Goth U. S., Landmark B. & Schönfeldt E. (2014). Finnes det en faglig felleskomponent for TIP yrkene? *Nordic Journal of Vocational Education and Training*. Hentet den 18.8.2015: <http://home.hit.no/~aakre/nordyrk/2014/2014-2-tip.pdf>.
- Heggen, K. (2010). *Kvalifisering for profesjonsutøving. Sjukepleiar, lærar, sosialarbeidar*. Oslo: Abstrakt Forlag.
- Heggen, K. & Terum, L.I. (2013). Choherence in professional education: does it foster dedication and identification? *Teaching in Higher Education*, 18 (6), 656-669, DOI: [10.1080/13562517.2013.774352](http://dx.doi.org/10.1080/13562517.2013.774352).
- Hiim, H. (2013). *Praksisbasert yrkesutdanning. Hvordan utvikle relevant yrkesutdanning for elever og arbeidsliv?* Oslo: Gyldendal Akademisk.

- Hiim, H. (2015a). Kvalitet i yrkesutdanningen. I *Norsk Pedagogisk Tidsskrift*, 2015, nr.2 s.136-148.
- Hiim, H. (2015b). Yrkesretting av fellesfag. I M. B. Postholm, & T. Tiller (red.). *Profesjonsrettet pedagogikk 8-13*. (s.178-200). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Hiim, H. & Hippe, E. (2001). *Å utdanne profesjonelle yrkesutøvere*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Kunnskapsdepartementet (2006). *Læreplanverket for Kunnskapsløftet*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. Hentet den 18.8.2015: <https://www.regjeringen.no/no/tema/utdanning/grunnopplaring/kunnskapsloeftet/id1411/>.
- Kunnskapsdepartementet (2009). *Kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. Hentet den 18.8.2015: <https://www.regjeringen.no/no/tema/utdanning/hoyere-utdanning/artikler/nasjonalt-kvalifikasjonsrammeverk/id564809/>.
- Kunnskapsdepartementet (2013). *Forskrift om rammeplan for lektorutdanning for trinn 8-13. Forskrift*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. Hentet den 18.8.2015: <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/rammeplanen/lektorutdanning.pdf>.
- Kunnskapsdepartementet (2015). *Fremtidens skole*. NOU 2015:8. Oslo.
- Molander, A. & Terum, L. (2008). *Profesjonsstudier*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Neumann, I. B. (2001). *Mening, makt og materialitet: en innføring i diskursanalyse*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Niemi, A.M. & Rosvall, P. Å. (2013). Framing and classifying the theoretical and practical divide: how young men's positions in vocational education are produced and reproduced. *Journal of Vocational Education and Training*. 65(4), 445–460. DOI: 10.1080/13636820.2013.838287.
- NOKUT (2006). *Evaluering av allmennlærerutdanningen i Norge*. Hovedrapport, Del 1. Oslo: Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen. Hentet den 18.8.2015: http://www.nokut.no/Documents/NOKUT/Artikkelbibliotek/Norsk_utdanning/Evaluering/alueva/ALU_EVA_Hovedrapport.pdf.
- NOKUT (2016). *Studiebarometeret*. Hentet den 20.09.2016: <http://www.studiebarometeret.no/no/>.
- Nordtvedt, M. W., Jamtvedt, G., Graverholt, B., Nordheim, L. V. & Reinart, L. M. (2012). *Jobb kunnskapsbasert. En arbeidsbok*. Oslo: Akribe.
- Norman, G. (2010). *Likert scales, levels of measurement and the "laws" of statistics*. *Advances in Health Science Education*. 15(5), 625 - 632. Hentet den 24.8.2015: <https://sv.wikipedia.org/wiki/Likertskala>.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods* (3.utg.) Thousand Oak, CA: SAGE Publications.

- Postholm, M. B & Rokkones, K. (2013). Videreutdanning i yrkesfaglige programfag: Læreres opplevelser av studiets betydning for egen læring og yrkesutøvelsen i skolen. *Tidsskriftet FoU i praksis*, 7(2), 93–111.
- QuestBack (2014). *Questback*. Sist hentet den 18.7.2015: <https://web2.questback.com/AccountSettings/UserSettings.aspx?uid=57558349&PPK=2vysiheebx>.
- Smeby, J.-C. (2010). Studiekvalitet, praksiskvalitet og yrkesrelevans. I P. Haug (red.). *Kvalifisering til læreryrket* (s. 98-117). Oslo: Abstrakt forlag.
- Smeby, J.-C. (2008). *Profesjon og utdanning*. I A. Molander & L. Terum (red.). *Profesjonsstudier* (s. 87-102). Oslo: Universitetsforlaget.
- SSB, (2013) *Forecasting demand and supply of labour by education. Report 2013/48*. Statistisk sentralbyrå. Oslo: Statistisk sentralbyrå. Sist hentet den 25.5.2015: <http://ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/forecasting-demand-and-supply-of-labour-by-education>.
- SSB (2014a). *Gjennomstrømning i den videregående skole, 2008 – 2013*. Oslo: Statistisk sentralbyrå. Hentet den 18.08.2015: <https://www.ssb.no/utdanning/statistikker/vgogjen/aar/2014-06-19>.
- SSB (2014b). *Gjennomstrømning i høyere utdanning 2012/2913*. Oslo: Statistisk sentralbyrå. Hentet den 18.8.2015 fra <https://www.ssb.no/utdanning/statistikker/hugjen/aar/2014-06-26>.
- Stenhouse, L. (1975). *An Introduction to Curriculum Research and Development*. Oxford: Heinemann.
- St.meld.11 (2008-2009). *Læreren - Rollen og utdanningen*. Oslo: Kunnskapsdepartementet. Sist hentet den 18.7.2015: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-11-2008-2009-/id544920/>.
- Sylte, A.L. (2016). *Profesjonspedagogikk – Profesjonsretting / yrkesretting av pedagogikk og didaktikk*. 2.utgave. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Sylte, A.L. (2015). Yrkesretting av teorien og yrkesdifferensiering – en vei for å hindre frafall ved yrkesopplæringen i videregående skole. I O. Eikeland, H. Hiim & E. Schwencke (red.). *Yrkespedagogiske perspektiver* (s.140-167). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Young, M. F. D. (2008). Rescuing the sociology of educational knowledge from the extremes of voice discourse. In M. F. D. Young (ed.), *Bringing knowledge backin: from social constructivism to social realism in the sociology of education*: 3-17. London. Routledge.

Vedlegg

Vedlegg 1: Spørreskjemaet: *Profesjonsretting av høyere utdanning – vår 2014*

Profesjonsretting av høyere utdanning - vår 2014

Din identitet vil holdes skjult.

Les om retningslinjer for personvern. (Åpnes i nytt vindu)

1) Hvilken utdanning studerer du ved?

	1. år	2. år	3. år	4. år	Annet?	
Sykepleie	☐	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
Ergoterapi	☐	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
Fysioterapi	☐	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
Vernepleie	☐	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
Bioingeniør	☐	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
Tannteknikk	☐	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
Bachelor i ernæring	☐	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
Husøkonomi og serviceledelse	☐	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
Kostøkonomi, ernæring og ledelse	☐	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
Yrkesfaglærer DH	☐	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
Yrkesfaglærer RM	☐	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
Yrkesfaglærer HO	☐	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
Yrkesfaglærer Teknologiske fag	☐	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
Grunnskolelærer /Allmennlærer	☐	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
Barnehagelærer	☐	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
Ingeniør	☐	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
Journalistikk	☐	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
Politi	☐	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>
Produktdesign	☐	☐	☐	☐	☐	<input type="text"/>

2) Spørsmål nr. 2**3) Kjønn og aldersgruppe:**

	Kvinne	Mann
Alder: 20- 25	☐	☐
Alder: 26 - 30	☐	☐
Alder: 31 - 35	☐	☐

	Kvinne	Mann
Alder: 36 - 45	☐	☐
Alder: 46 - 55	☐	☐
Alder: 56 eller mer	☐	☐

Din arbeidserfaring fra noe som har med yrket å gjøre før du ble student, eller eventuelt en deltidsjobb i studietiden innen yrkesområdet, skal besvares her.

4) I hvilken grad har du arbeidserfaring før du startet eller underveis i dette studiet (ikk

- 0 Ingen
- 1 Svært lite
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6 Svært mye

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
  - Hvis «I hvilken grad har du arbeidserfaring før du startet eller underveis i dette studiet (ikke praksisutplassering) som er relevant for profesjonen/yrket/yrkesområdet du nå utdanner deg til?» er lik «1 Svært lite»
  - eller
  - Hvis «I hvilken grad har du arbeidserfaring før du startet eller underveis i dette studiet (ikke praksisutplassering) som er relevant for profesjonen/yrket/yrkesområdet du nå utdanner deg til?» er lik «2»
  - eller
  - Hvis «I hvilken grad har du arbeidserfaring før du startet eller underveis i dette studiet (ikke praksisutplassering) som er relevant for profesjonen/yrket/yrkesområdet du nå utdanner deg til?» er lik «6 Svært mye»
  - eller
  - Hvis «I hvilken grad har du arbeidserfaring før du startet eller underveis i dette studiet (ikke praksisutplassering) som er relevant for profesjonen/yrket/yrkesområdet du nå utdanner deg til?» er lik «4»
  - eller
  - Hvis «I hvilken grad har du arbeidserfaring før du startet eller underveis i dette studiet (ikke praksisutplassering) som er relevant for profesjonen/yrket/yrkesområdet du nå utdanner deg til?» er lik «5»
  - eller
  - Hvis «I hvilken grad har du arbeidserfaring før du startet eller underveis i dette studiet (ikke praksisutplassering) som er relevant for profesjonen/yrket/yrkesområdet du nå utdanner deg til?» er lik «3»
-)

5) På hvilken måte blir din praksiserfaring knyttet til undervisningen i studiet?

- Ikke brukt
- Undervisning med praktiske eksempler
- Gruppediskusjoner
- Presentasjoner - erfaringsdeling
- Skriftlige oppgaver
- Rollespill
- Annet

6) Hvor godt kjenner du til rammeplanen/studieplanen for ditt studie?

- 0 Kjenner ikke til
- 1 Kjenner svært lite til
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6 Kjenner svært godt til

7) Hvor godt kjenner du til fag-/ programplanen/emneplanen for ditt studie?

- 0 Kjenner ikke til
- 1 Kjenner svært lite til
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6 Kjenner svært godt til

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
  - Hvis «Hvor godt kjenner du til fag-/ programplanen/emneplanen for ditt studie?» er lik «1 Kjenner svært lite til »
  - eller
  - Hvis «Hvor godt kjenner du til fag-/ programplanen/emneplanen for ditt studie?» er lik «2»
  - eller
  - Hvis «Hvor godt kjenner du til fag-/ programplanen/emneplanen for ditt studie?» er lik «6 Kjenner svært godt til »
  - eller
  - Hvis «Hvor godt kjenner du til fag-/ programplanen/emneplanen for ditt studie?» er lik «4»
  - eller
  - Hvis «Hvor godt kjenner du til fag-/ programplanen/emneplanen for ditt studie?» er lik «5»
  - eller
  - Hvis «Hvor godt kjenner du til fag-/ programplanen/emneplanen for ditt studie?» er lik «3»
-)

8) Hvor relevant opplever du at målene (læringsutbyttebeskrivelsene) er for din profesj

- 0 Ikke relevant
- 1 Svært lite relevant
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6 Svært relevant

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
  - Hvis «Hvor godt kjenner du til fag-/ programplanen/emneplanen for ditt studie?» er lik «2»
  - eller
  - Hvis «Hvor godt kjenner du til fag-/ programplanen/emneplanen for ditt studie?» er lik «3»
  - eller
  - Hvis «Hvor godt kjenner du til fag-/ programplanen/emneplanen for ditt studie?» er lik «6 Kjenner svært godt til »
  - eller
  - Hvis «Hvor godt kjenner du til fag-/ programplanen/emneplanen for ditt studie?» er lik «4»
  - eller
  - Hvis «Hvor godt kjenner du til fag-/ programplanen/emneplanen for ditt studie?» er lik «5»
  - eller
  - Hvis «Hvor godt kjenner du til fag-/ programplanen/emneplanen for ditt studie?» er lik «1 Kjenner svært lite til »
-)

9) Målene (læringsutbyttebeskrivelsene) kan brukes på ulike måter, hvordan blir de ben

- Målene blir ikke brukt
- Målene blir brukt i undervisningsøkten
- Det blir henvist til målene i arbeidkrav
- Det blir henvist til målene i eksamensoppgaver
- Mål blir brukt som vurderingskriterier på arbeidskrav /oppgaver
- Studentene utarbeider individuelle mål for oppgaven
- Studentene oppfordres til å arbeide med målene knyttet til sine oppgaver

10) I hvilken grad opplever du at det teoretiske innholdet som vektlegges i studiet, er vi

- 0 Ingen grad
- 1 Svært liten grad
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6 Svært høy grad

11) I hvilken grad er omfanget av undervisningen tilpasset dine behov for å bli en komp

- 0 Ingen grad
- 1 Svært liten grad
- 2
- 3
- 4
- 5

6 Svært god grad

12) I hvilken grad er undervisningsrom med utstyr tilpasset dine behov for å bli en kom

- 0 Ikke tilpasset
 1 Svært lite
 2
 3
 4
 5
 6 Svært godt

13) I hvilken omfang benyttes praksis i studiet?

	Ingen praksis 0	Svært lite praksis 1	2	3	4	5	Svært mye praksis 6
Utplassering i profesjonen/yrket/ arbeidsplasser	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Praktiske øvelser i klasserommet/ postrom/ laboratorie/ verksted i skolen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
  - Hvis «Utplassering i profesjonen/yrket/ arbeidsplasser» er lik «3»
  - eller
  - Hvis «Utplassering i profesjonen/yrket/ arbeidsplasser» er lik «Svært lite praksis 1»
  - eller
  - Hvis «Utplassering i profesjonen/yrket/ arbeidsplasser» er lik «Svært mye praksis 6»
  - eller
  - Hvis «Utplassering i profesjonen/yrket/ arbeidsplasser» er lik «4»
  - eller
  - Hvis «Utplassering i profesjonen/yrket/ arbeidsplasser» er lik «5»
  - eller
  - Hvis «Utplassering i profesjonen/yrket/ arbeidsplasser» er lik «2»
-)
- og (
  - Hvis «Praktiske øvelser i klasserommet/ postrom/ laboratorie/ verksted i skolen» er lik «Svært lite praksis 1»
  - eller
  - Hvis «Praktiske øvelser i klasserommet/ postrom/ laboratorie/ verksted i skolen» er lik «2»
  - eller
  - Hvis «Praktiske øvelser i klasserommet/ postrom/ laboratorie/ verksted i skolen» er lik «Svært mye praksis 6»
  - eller
  - Hvis «Praktiske øvelser i klasserommet/ postrom/ laboratorie/ verksted i skolen» er lik «4»
  - eller
  - Hvis «Praktiske øvelser i klasserommet/ postrom/ laboratorie/ verksted i skolen» er lik «5»
  - eller
  - Hvis «Praktiske øvelser i klasserommet/ postrom/ laboratorie/ verksted i skolen» er lik «3»
-)

14) I hvilken grad opplever du at praksisopplæringen er relevant og læringsrik?

- 0 Ikke relevant
 1 Svært lite relevant
 2
 3
 4
 5
 6 Svært relevant

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
  - Hvis «Ut plassering i profesjonen/yrket/ arbeidsplasser» er lik «Svært lite praksis 1»
  - eller
  - Hvis «Ut plassering i profesjonen/yrket/ arbeidsplasser» er lik «2»
  - eller
  - Hvis «Ut plassering i profesjonen/yrket/ arbeidsplasser» er lik «Svært mye praksis 6»
  - eller
  - Hvis «Ut plassering i profesjonen/yrket/ arbeidsplasser» er lik «4»
  - eller
  - Hvis «Ut plassering i profesjonen/yrket/ arbeidsplasser» er lik «5»
  - eller
  - Hvis «Ut plassering i profesjonen/yrket/ arbeidsplasser» er lik «3»
-)
- og (
  - Hvis «Praktiske øvelser i klasserommet/ postrom/ laboratorie/ verksted i skolen» er lik «Svært lite praksis 1»
  - eller
  - Hvis «Praktiske øvelser i klasserommet/ postrom/ laboratorie/ verksted i skolen» er lik «2»
  - eller
  - Hvis «Praktiske øvelser i klasserommet/ postrom/ laboratorie/ verksted i skolen» er lik «Svært mye praksis 6»
  - eller
  - Hvis «Praktiske øvelser i klasserommet/ postrom/ laboratorie/ verksted i skolen» er lik «4»
  - eller
  - Hvis «Praktiske øvelser i klasserommet/ postrom/ laboratorie/ verksted i skolen» er lik «5»
  - eller
  - Hvis «Praktiske øvelser i klasserommet/ postrom/ laboratorie/ verksted i skolen» er lik «3»
-)

15) I hvilken grad brukes før-/etterarbeid (oppfølging av praksis) i utdanningen gjennom

	0	1					6
	Brukes	Svært	2	3	4	5	Svært
	ikke	lite					høy
		grad					grad
Førarbeid til praksis på skolen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Etterarbeid av praksis på skolen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

16) I hvor stor grad forbereder (eks. leser faglitteratur) du deg til praksis /praktiske øv

	0	1					6
	Forbereder	Svært	2	3	4	5	Svært
	meg ikke	lite					mye
0 Ingen nytte	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	0 Forbereder meg ikke	1 Svært lite	2	3	4	5	6 Svært mye
1 Svært lite nytte	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6 Svært god nytte	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

17) I hvor stor grad forbereder (eks. leser faglitteratur) du deg til undervisningen og i h

	0 Forbereder meg ikke	1 Svært lite	2	3	4	5	6 Svært mye
0 Ingen nytte	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
1 Svært lite nytte	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
6 Svært god nytte	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Denne informasjonen vises kun i forhåndsvisningen

Følgende kriterier må være oppfylt for at spørsmålet skal vises for respondenten:

- (
  - Hvis «Utplassering i profesjonen/yrket/ arbeidsplasser» er lik «Svært lite praksis 1»
  - eller
  - Hvis «Utplassering i profesjonen/yrket/ arbeidsplasser» er lik «2»
  - eller
  - Hvis «Utplassering i profesjonen/yrket/ arbeidsplasser» er lik «Svært mye praksis 6»
  - eller
  - Hvis «Utplassering i profesjonen/yrket/ arbeidsplasser» er lik «4»
  - eller
  - Hvis «Utplassering i profesjonen/yrket/ arbeidsplasser» er lik «5»
  - eller
  - Hvis «Utplassering i profesjonen/yrket/ arbeidsplasser» er lik «3»
-)
- og (
  - Hvis «Praktiske øvelser i klasserommet/ postrom/ laboratorie/ verksted i skolen» er lik «Svært lite praksis 1»
  - eller
  - Hvis «Praktiske øvelser i klasserommet/ postrom/ laboratorie/ verksted i skolen» er lik «2»
  - eller
  - Hvis «Praktiske øvelser i klasserommet/ postrom/ laboratorie/ verksted i skolen» er lik «Svært mye praksis 6»
  - eller
  - Hvis «Praktiske øvelser i klasserommet/ postrom/ laboratorie/ verksted i skolen» er lik «4»
  - eller
  - Hvis «Praktiske øvelser i klasserommet/ postrom/ laboratorie/ verksted i skolen» er lik «5»
  - eller
  - Hvis «Praktiske øvelser i klasserommet/ postrom/ laboratorie/ verksted i skolen» er lik «3»
-)

18) Hvordan opplever du at det er sammenhengen mellom teori og praksis?							
	Ingen sammenheng 0	Svært lite sammenheng 1	2	3	4	5	Svært god sammenheng 6
Fra klasseromsundervisning til praktiske øvelser på høgsolen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Fra klasseromsundervisning til utplassering i praksis	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Fra praktiske øvelser til klasseromsundervisning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Fra praksis ute til klasseromsundervisning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Fra praksis ute til praktiske øvelser på høgsolen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
							
19) I hvilken grad brukes disse undervisningsmetodene /arbeidsmåtene i ditt studie?							
	Brukes ikke 0	Brukes svært lite 1	2	3	4	5	Brukes svært mye 6
Forelesninger / teoriundervisning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Teoriundervisning uten sammenheng med praksis fra profesjonen/yrket	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Teoriundervisning med utgangspunkt i praksis fra profesjonen/yrket	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studentaktive læringsformer som eks. gruppearbeid etc.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Seminar hvor studenter legger frem faglige presentasjoner for hverandre	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Erfaringsdeling gjennom framlegg etter oppgaver med plenumsdiskusjoner	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Plenumsdiskusjoner	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Flipped classroom (omvendt undervisning)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Refleksjonsnotat/-oppgaver	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Digitale læringsformer	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Veiledning på skriftlige oppgaver	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Praksibaserte prosjekter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Veiledning som vektlegger sammenheng mellom teori og praksis	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Brukes ikke 0	Brukes svært lite 1	2	3	4	5	Brukes svært mye 6
Praktiske øvelser/simulering/praktiske oppgaver /laboratoriet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Veiledning på praksis	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Praksisutplassering	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

20) I hvilken grad opplever du undervisningsmetodene/ arbeidsmåtene som benyttes er

	Ikke relevant 0	Svært lite relevant 1	2	3	4	5	Svært relevant 6
Forelesning / teoriundervisning	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Teoriundervisning uten sammenheng med praksis fra profesjonen/yrket	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Teoriundervisning med utgangspunkt i praksis fra profesjonen/yrket	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studentaktive læringsformer som eks. gruppearbeid etc.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Seminar hvor studenter legger frem faglige presentasjoner for hverandre	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Erfaringsdeling gjennom framlegg etter oppgaver med plenumsdiskusjoner	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Plenumsdiskusjoner	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Flipped classroom (omvendt undervisning)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Refleksjonsnotat/-oppgaver	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Digitale læringsformer	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Veiledning på skriftlige oppgaver	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Praksisbaserte prosjekter	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Praksisbaserte caseoppgaver	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Veiledning som vektlegger sammenheng mellom teori og praksis	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Praktiske øvelser/simulering/praktiske oppgaver/ laboratoriet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Veiledning på praksis	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Praksisutplassering	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

21) I hvilken grad brukes disse vurderingsformene i ditt studie?

	Brukes ikke 0	Svært liten grad 1	2	3	4	5	Svært høy grad 6
Kunnskapstester/skriftlige oppgaver som etterspør faktakunnskap uten spørsmål om hvordan kunnskapen skal anvendes i yrket/profesjonen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kunnskapstester /skriftlige oppgaver som etterspør faktakunnskap med spørsmål om hvordan kunnskapen skal anvendes i praksis	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Caseoppgaverknyttet til yrket	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Praksisbaserte prosjektoppgaver-/eksamen som er knyttet til yrket / profesjonen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oppgaver hvor du må knytte sammenheng mellom teori og praksis	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Multiple choice	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Refleksjonsnotat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Egenvurdering (du som student vurderer ditt arbeid)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Underveisvurdering	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Framovermelding (du får veiledning på hva som skal til for å gjøre det bedre)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vurdering av praksis	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studentene vurderer hverandre sitt arbeid	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

22) I hvilken grad opplever du at disse vurderingsformene vurderer den kompetansen s

	Ikke relevant 0	Svært lite relevant 1	2	3	4	5	Svært relevant 6
Kunnskapstester /skriftlige oppgaver som etterspør faktakunnskap uten spørsmål om hvordan kunnskapen skal anvendes i praksis	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kunnskapstester /skriftlige oppgaver som etterspør faktakunnskap med spørsmål om hvordan kunnskapen skal anvendes i praksis	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Praksisbaserte caseoppgaver	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Praksisbaserte prosjektoppgaver-/ eksamen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oppgaver hvor du må knytte sammenheng mellom teori og praksis	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	Ikke relevant	0	1	2	3	4	5	6	Svært relevant
Multiple choice		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Refleksjonsnotat		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Egenvurdering (du som student vurderer ditt arbeid)		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Underveisvurdering		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Framovermelding (du får veiledning på hva som skal til for å gjøre det bedre)		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Vurdering av praksis		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Studentene vurderer hverandre sitt arbeid		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

23) I hvilken grad opplever du at studiet generelt er profesjonsrettet og relevant for (d

- Ingen grad 0
- 1 Svært liten grad
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6 Svært høy grad

24) I hvilken grad opplever du at studentene har innflytelse på planleggingen og gjenno

- Ingen grad 0
- 1 Svært liten grad
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6 Svært høy grad

25) I hvilken grad opplever du at foreleserne/ lærerne har oppdatert faglig kompetanse

- Ingen grad 0
- 1 Svært lav
- 2
- 3
- 4
- 5

6 Svært høy

26) I hvilken grad opplever du at foreleserne/lærerene legger tilrette for din læring?

0 Ingen grad

1 Svært lav

2

3

4

5

6 Svært høy

27) I hvilken grad har studiet svart til dine forventninger?

0 Ingen grad

1 Svært lite

2

3

4

5

6 Svært godt

© Copyright www.questback.com. All Rights Reserved.